

C77 – ECO10

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

4 december 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het landbouwonderzoek	1
Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over compensaties voor Waalse vliegtuigbedrijven	
Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over staatsgaranties voor SONACA en Asco	3
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de delokalisatie van bedrijven en de bijeenkomst van de drie regionale ministers van Economie op 21 oktober 2008	6
Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, en tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over onbenutte bedrijventerreinen	9

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het landbouwonderzoek

De voorzitter: Ik werd gevraagd om de heer Van Hauthem te verontschuldigen die in de Senaat vergadert.

De heer De Meyer heeft me gevraagd om als eerste te mogen beginnen omdat hij eveneens in de commissie voor Onderwijs wordt verwacht.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de minister, het beschikbare landbouwareaal op onze wereld wordt geschat op zo'n 8,5 miljard hectare. Gemiddeld elke tien seconden verdwijnt er echter een hectare landbouwgrond, en de wereldbevolking blijft ondertussen groeien. Jacques Diouf, directeur-generaal van de FAO belichtte tijdens een plechtigheid in Rome naar aanleiding van de Wereldvoedseldag de noodzaak om massaal te investeren in het landbouwpotentieel van arme landen. Om in 2050 9 miljard mensen te kunnen voeden, is het immers aangevoelen om de huidige voedselproductie te verdubbelen.

In die context lanceren de derdewereld- en de landbouworganisaties een oproep om het recht op voedselsoevereiniteit te versterken. Concreet wordt gevraagd om in het kader van de internationale samenwerking de Belgische steun aan de landbouw te versterken dankzij een significante verhoging van de budgetten.

Ook vanuit de Europese Unie werd er in het licht van de voedselcrisis van de afgelopen maanden voor een substantiële verhoging van de middelen voor landbouwonderzoek gepleit. Een verhoogde productie van landbouw- en veeteeltproducten zal immers moeten worden gerealiseerd op ongeveer dezelfde oppervlakte als er momenteel ter beschikking staat.

Wereldwijd is het bijna niet meer mogelijk om nieuwe arealen in gebruik te nemen, en ook in Vlaanderen worstelen we ontegensprekelijk met een toenemende grond-schaarste, zeker voor land- en tuinbouwactiviteiten. De verhoudingsgewijs grootste groei in de voedselproductie kan vanzelfsprekend worden gerealiseerd in armere landen, in het bijzonder in de sector van de rijstteelt. Maar ook het Westen mag niet achterop blijven, en moet zijn teelten optimaliseren.

Een toename van de productie moet op een duurzame manier geschieden, maar tegelijk ook op een intensievere

wijze. Om dit te bereiken is een coherent beleid op het vlak van het collectief landbouwonderzoek broodnodig.

De innovaties die in Vlaanderen ontwikkeld worden, komen immers uiteindelijk ook het Zuiden ten goede. Een mooi voorbeeld hiervan is de toppositie die het Vlaamse onderzoek op de Gentse Biotechcampus inneemt inzake de ontwikkeling van sterkere rijstvarianten. Ook België schaarde zich achter de conclusies van de FAO en de EU.

Mevrouw de minister, schaarde ook de Vlaamse Regering zich achter de oproep naar meer middelen voor landbouwonderzoek om zo tot intensievere, duurzamere teelten te komen? Als dat het geval is, op welke manier zult u dan het collectief landbouwonderzoek in Vlaanderen aanmoedigen en versnellen? Welke mogelijkheden ziet u om de Vlaamse kennis uit landbouwonderzoek te delen met het Zuiden? Op welke wijze zijn de middelen voor collectief landbouwonderzoek tijdens de voorbije en tijdens deze legislatuur geëvolueerd? Welke bijkomende inspanningen mogen we nog verwachten tijdens deze legislatuur?

Ik heb deze vraag op 27 oktober 2008 gesteld, nog voor de begrotingsbesprekingen. Ik veronderstel dat de minister daar al een antwoord op heeft gegeven.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Op de eerste vraag kan ik u antwoorden dat de financiering van de projecten Landbouwonderzoek in Vlaanderen hoofdzakelijk via het IWT gebeurt in het programma 'Toegepast collectief onderzoek voor de land- en tuinbouwsector'. Voor dit programma is in een budgettaire enveloppe voorzien van 9,602 miljoen euro.

Als we even de vergelijking maken met de andere IWT-programma's die zijn gericht op de ondersteuning van collectief onderzoek in Vlaanderen, dan stellen we vast dat er in 2007 in het kader van het Tetrafonds een subsidiebedrag van 7,399 miljoen euro werd toegekend, en voor projecten van VIS Collectief Onderzoek een bedrag van 6,099 miljoen euro. Beide programma's zijn in het licht van de toepassing van de resultaten bovendien gericht op alle economische sectoren in Vlaanderen. Dat geeft aan in hoeveel middelen er wordt voorzien voor dat programma Land- en Tuinbouw.

Binnen het IWT-programma Landbouwonderzoek wordt er bij de evaluatie en selectie van de projectvoorstellen wel degelijk rekening gehouden met de bijdrage van de projecten op het vlak van de duurzame landbouw.

Projecten Landbouwonderzoek die focussen op een substantiële bijdrage tot duurzame landbouw, kunnen namelijk een prioriteitsstelling in de selectie krijgen.

In overleg met de Vlaamse landbouwadministratie zijn een aantal indicatoren opgesteld op basis waarvan de bijdrage van een project op het vlak van duurzame landbouw kan worden berekend. Hierbij wordt uitgegaan van zowel de ecologische, economische als sociale aspecten van duurzame landbouw. Naar analogie met de andere IWT-programma's zullen enkel projecten die een duidelijke meerwaarde creëren met betrekking tot de milieuaspecten een differentiële score kunnen verkrijgen.

Zo werden dit jaar twaalf nieuwe projecten Landbouwonderzoek goedgekeurd, waarvan er acht duidelijk gericht zijn op een meer duurzame land- en tuinbouwproductie, wat overeenstemt met een subsidie van in totaal 2,950 miljoen euro.

Wat uw tweede vraag betreft, werd er eind 2007 op initiatief van het Platform voor Landbouwonderzoek, samengesteld uit vertegenwoordigers van het onderzoekslandschap van het beleidsdomein Landbouw en Visserij en van IWT, een overleg opgestart rond de evaluatie- en selectieprocedure van het programma Landbouwonderzoek.

In antwoord op de aanbevelingen van het Platform zijn vervolgens wijzigingen geformuleerd die strekken tot de bijsturing van het financieringsinstrument. Zo werd naar analogie met de andere collectieve programma's een nieuwe en beter gestructureerde handleiding opgesteld, werd ten behoeve van de aanvragers een aanvraag-template uitgewerkt met een logische opbouw en werd overlapping in de gevraagde informatie vermeden.

Na de ontvankelijkheidsanalyse zal de aanvragers tevens de mogelijkheid geboden worden om hun projectvoorstel te komen toelichten aan een IWT-adviseur, met indiening van eventuele aanvullingen binnen de tien werkdagen. Op vraag van het departement Landbouw en Visserij is ook de mogelijkheid gecreëerd om, naar analogie met wat aanvaard wordt voor het VIS - Collectief Onderzoek, voor bepaalde projecten een tussenkomst van het Fonds voor Landbouw en Visserij toe te staan. Dit fonds is een begrotingsfonds dat uitsluitend gespijsd wordt met bijdragen van de primaire producenten uit zowel de plantaardige als de dierlijke sector. De raad van het fonds zal autonoom beslissen welk projecten voor cofinanciering in aanmerking komen.

Wat uw derde vraag betreft, is in de eerste plaats het opzetten van programma's voor ontwikkelingssamenwerking niet meteen mijn bevoegdheid. Bovendien is het voornamelijk de taak van de Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs om actief de door de overheid gesubsidieerde kennis naar het Zuiden uit te dragen. Dat hier duidelijk

gevolg aan wordt gegeven, getuigen de acties die ondernomen worden in het kader van de VLIR-UOS-werking (Vlaamse Interuniversitaire Raad - Universitaire Ontwikkelingssamenwerking). Deze is voor de Belgische overheid de verantwoordelijke actor voor ontwikkelingssamenwerking tussen de universiteiten en hogescholen in Vlaanderen/België en hun respectieve partners in het Zuiden. Voor een mooi overzicht van de diverse internationale programma's die in dit verband worden gefinancierd, zou ik willen doorverwijzen naar de website www.vliruos.be. Daarnaast is er eveneens het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking, dat instaat voor de ontwikkelingssamenwerking op Vlaams niveau en tal van voedselzekerheidsprogramma's voor het Zuiden financiert. Hierbij staan begrippen als duurzame economie en ethisch ondernemen centraal.

Wat het IWT-programma landbouwonderzoek betreft, kan ik een evolutie geven van de toegekende subsidies over de voorbije vier jaar. Ik zal de tabel aan het commissiesecretariaat overmaken.

Daarnaast zijn er bij IWT nog een aantal andere financieringskanalen waar landbouw- en visserijgeoriënteerde projecten kunnen worden ingediend. De land- en tuinbouwbedrijven met een rechtspersoonlijkheid kunnen een aanvraag indienen in het kmo-programma voor innovatiestudies en -projecten. Voor deze die gegroepeerd zijn in een sector- of een beroepsorganisatie, bestaat tevens de mogelijkheid om te participeren in het programma voor Vlaamse Innovatie Samenwerkingsverbanden (VIS). Binnen dit programma zijn er twee projecttypes voor kennisoverdracht die goed aansluiten bij de noden van de land- en tuinbouwpraktijk. Het betreft de ondersteuning van Technologische Adviseer Diensten (TAD) en de projecten die eerder Thematische Innovatie Stimulering (TIS) beogen.

Indien we de agro-foodketen in zijn geheel beschouwen, dan kunnen we stellen dat heel wat bedrijven uit de toeleveringssector regelmatig een beroep doen op het O&O-steunprogramma, waarvan de resultaten op langere termijn eveneens gevaloriseerd kunnen worden door de land- en tuinbouwsector. Daarnaast zijn er ook nog de onderzoeksmandaten die de mogelijkheid bieden aan jonge wetenschappers om zich ook in het domein van het landbouw- en visserijgeoriënteerde onderzoek verder te verdiepen. Over de periode 2004-2007 vertegenwoordigden de bovenvermelde maatregelen een jaarlijks bijkomend steunvolume van gemiddeld 3.880.000 euro.

Minister-president en minister van Landbouw Kris Peeters heeft, zoals u misschien weet, aan het Platform voor Landbouwonderzoek de opdracht gegeven om de behoeften voor het landbouwonderzoek uit te tekenen tot 2020. Hierbij is het de bedoeling om een Witboek Landbouwonderzoek op te maken en aan te geven welke thema's, sectoren of onderzoeksvragen prioriteit hebben voor de Vlaamse landbouw op langere termijn.

Bij het opstellen van dit witboek zal eveneens de nodige aandacht gegeven worden aan de organisatie en financiering van landbouwonderzoek. Het lijkt me daarom wat voorbarig om in afwachting van de aanbevelingen die geformuleerd zullen worden, nu reeds bijkomende inspanningen te plannen. Bovendien is voor het IWT-programma Landbouwonderzoek reeds in een enorme budgettaire enveloppe voorzien, in vergelijking met de andere steunprogramma's voor collectief onderzoek.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de minister, ik veronderstel dat we uw antwoord zullen ontvangen, zodat we de cijfers grondig kunnen analyseren. Uit de teneur van uw antwoord blijkt duidelijk dat de Vlaamse Regering belang hecht aan landbouw en het bijhorende landbouwonderzoek. Dat is niet alleen belangrijk voor de Vlaamse land- en tuinbouwsector. Als we zien hoe de landbouwsector en de economie in het algemeen op Europees en mondiaal vlak evolueren, en we zien de evolutie van de wereldbevolking, dan moet een klein land zijn verantwoordelijkheid opnemen op het vlak van wetenschappelijk onderzoek.

Minister Patricia Ceysens: Uiteraard krijgt u het antwoord. Daar staan ook tabellen in met een evolutie van de cijfers. Het spreekt boekdelen dat de budgettaire enveloppe voor het collectief onderzoek land- en tuinbouw meer dan 9 miljoen euro bedraagt. De twee andere programma's voor collectief onderzoek in de andere economische sectoren is 13 miljoen euro.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de minister, als we dit vergelijken met de vorige Vlaamse Regering, is er een duidelijk verschil.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over compensaties voor Waalse vliegtuigbedrijven

Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over staatsgaranties voor SONACA en Asco

De voorzitter: De heer Van Hauthem die over hetzelfde onderwerp een interpellatie heeft ingediend, vergadert in de Senaat, en kan hier dus niet zijn.

We laten de vragen om uitleg toch stellen, want ze dateren van een hele tijd geleden. De interpellatie en de

vragen om uitleg waren ingediend op 30 oktober, maar door de begrotingsbesprekingen hebben we die nu pas kunnen agenderen.

De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mevrouw de minister, ik heb u en uw voorgangster herhaaldelijk bevestigd over economische compensaties in het kader van het Airbusdossier. Kort voor het zomerreces maakte u – terecht met fierheid – bekend dat er een akkoord was bereikt in het dossier van de Airbus 350. We hebben u toen gefeliciteerd met dat akkoord.

Vorige maand lag er een nieuw compensatiedossier op tafel. Bij het bereiken van een akkoord met KBC hebben de Franstalige onderhandelaars vorige week het dossier van SONACA, een Waalse vliegtuigonderdelenbouwer, op tafel gelegd. Volgens een krantenartikel in De Standaard van 30 oktober zou de Vlaamse Regering hieraan een ander dossier gekoppeld hebben, namelijk dat van het Zaventemse bedrijf Asco.

Voor de goede orde proberen we hier nogmaals – met enige reserves want enkel op basis van het bewuste krantenartikel – de chronologie te schetsen van het KBC-akkoord. De Franstalige partijen op federaal niveau weigeren te investeren in KBC. De Vlaamse onderhandelaars op federaal niveau dreigen ermee de Vlaamse Regering in te schakelen. De Vlaamse Regering zou hebben laten weten eventueel bereid te zijn om KBC financieel bij te springen. De Franstalige partijen gaan alsnog overstag maar vragen in ruil een compensatie. De conclusie van mij en van een aantal journalisten luidde dat het aloude wafelijzer plots weer opdook. Volgens de N-VA was dat niet plots, maar is het altijd blijven bestaan.

Een randbemerking die we nog willen maken aan de hele Vlaamse Regering is dat we het merkwaardig vinden dat de Vlaamse Regering de afgelopen weken bereid werd gevonden te investeren in Dexia en Ethias. In KBC investeerde de Vlaamse Regering niet. Welke motieven hiervoor gelden, is ons allerminst duidelijk.

Mevrouw de minister, waarom is de Vlaamse Regering niet financieel bijgesprongen in het dossier van KBC, terwijl ze dit wel deed voor Dexia en Ethias? Heeft de Vlaamse Regering op een gegeven moment de vraag gekregen om bij te springen, zoals gesteld in het krantenartikel in De Standaard? Klopt het dat de Vlaamse Regering hiertoe bereid was? Is de Vlaamse Regering op de hoogte van het nieuwe dossier van SONACA uit Gosselies? Klopt het dat er zich hierover een interkabinettenwerkgroep heeft gebogen? Is de Vlaamse Regering hierbij betrokken, en wat is de inbreng van de Vlaamse Regering? Klopt het dat de Vlaamse Regering het dossier van Asco aan het dossier van SONACA

koppelt? Hoe staat u tegenover de conclusie dat het hier duidelijk gaat over het aloude wafelijzer dat terug is?

De heer Eric Van Rompuy: Ik heb mijn vraag om uit-leg later ingediend omdat het dossier is geëvolueerd.

Op 8 november lazen we in de pers dat het in de kwestie om Asco steun te geven, om speculatieve posities ging die tot gevolg hadden dat de banken van Asco en SONACA bijkomende garanties vroegen. ING bevond zich toen in moeilijkheden. Er was een probleem met de indekking van hun euro-dollarposities met Turkse ponden. Die bedrijven hadden garanties nodig.

Inmiddels blijkt dat Asco geen waarborg meer vraagt. SONACA bleef nog vragende partij voor een staatsgarantie of kapitaalsverhoging. Minister Reynders heeft toen gezegd dat hij niet bereid was om daar zomaar in te stappen. De federale participatiemaatschappij heeft 10 percent van SONACA en was maar bereid een inspanning te doen a rato van haar aandeelhouderssterkte, terwijl 90 percent van de aandelen in handen is van de Waalse overheid. Men zei toen dat de inspanningen van de Waalse overheid moesten komen, via Wespavia, de hoofdaandeelhouder van SONACA.

Minister Reynders ontkende gisteren dat de steun aan SONACA een precedent zou scheppen voor andere bedrijven. De investering gebeurde op aandeelhoudersniveau, wat geen probleem kan zijn. Aan Vlaamse zijde werd ervan uitgegaan dat ook Asco steun zou krijgen als SONACA wordt geholpen, maar dat is volgens minister Reynders niet meer aan de orde.

Het dossier is geëvolueerd, maar het is goed dat het parlement vraagt wat er gebeurd is met de vraag van KBC en hoe die geëvolueerd is. Vrijdag zijn we nog op bezoek geweest bij Asco op de Sint-Elooisviering. Asco zegt dat het nog bestellingen heeft voor de volgende vijf jaar. Ze zitten dus heel goed, maar ze kregen een financieel probleem met de wisselkoersgaranties. Structureel zijn ze zeer gezond, wat niet het geval is voor SONACA, dat structurele problemen heeft en gebruik gemaakt heeft van die situatie om overheidssteun te krijgen.

Deze commissie volgt de zaken van de vliegtuigbouwers van nabij, en ook het aandeel van de Vlaamse bedrijven daarin. Soms bestaat het gevaar dat de steun voor één gewest te eenzijdig is, waardoor andere bedrijven op hun honger blijven.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: De vragen hebben betrekking op een Vlaams privébedrijf, een Waals overheidsbedrijf en een Vlaamse bank. Als minister ben ik alleen betrokken partij geweest bij de vraag die het Vlaamse privébedrijf tot mij heeft gericht. Ik zal geen privébedrijfsgegevens in de

openbaarheid brengen. Wel kan ik in alle openheid de politieke aspecten in het dossier toelichten.

Waar gaat het over? In het weekend van 25 en 26 oktober 2008 werd ik gecontacteerd door het bedrijf Asco in verband met een urgent probleem met hun bankinstelling. Concreet ging het om een probleem inzake wisselkoersverrichtingen, en meer bepaald over een probleem van contracten die het bedrijf had afgesloten om zich in te dekken tegen wisselkoersschommelingen. Door de enorme volatiliteit op de wisselkoersmarkten traden bepaalde contractuele clausules in werking die de bankinstelling ertoe aanzetten om bij Asco bijkomende waarborgen op te vragen.

U moet goed weten dat Asco, als toeleverancier van onderdelen in de vliegtuigsector, een belangrijk risico loopt op de dollar. Het overgrote deel van hun inkomsten is in dollar, terwijl het overgrote deel van hun kosten in niet-dollarmunten wordt gemaakt, vooral in euro. Het muntrisico voor Asco bestaat dus in een daling van de dollar ten opzichte van de euro. Daarom dekken ze zich vanuit een voorzichtigheidsprincipe tegen dit risico in via zogenaamde indekkingscontracten. Er zijn overigens nogal wat bedrijven die dat doen.

Het specifieke contract stipuleert dat, indien de wisselkoers een bepaald niveau overschrijdt, het bedrijf een penaliteit moet betalen. Het acute probleem was hier dat de kans dat de wisselkoers een bepaald niveau zou overschrijden, enorm was toegenomen door de grote volatiliteit op de wisselmarkten. De bankinstelling beweerde dat ze daarom op basis van de IFRS-boekhoudregels het contract moest waarderen – market to market – en dat zij daarom gerechtigd was zich in te dekken voor het risico op een mogelijk toekomstige penaliteit middels het vragen van een waarborg aan Asco.

Het probleem waarmee Asco werd geconfronteerd, bleek identiek aan het probleem waarmee SONACA werd geconfronteerd. Beide hadden soortgelijke contracten lopen bij dezelfde bankinstelling. U moet goed weten dat in dat weekend de financiële wereld op zijn grondvesten daverde. De overheid was de financiële instellingen al bijgesprongen met waarborgregelingen. Zowel Asco als SONACA hebben zich dan tot de overheid gewend om mee te helpen zoeken naar een oplossing, bijvoorbeeld in de richting van overheidswaarborgen.

In de jaren tachtig en negentig bestond er wel een specifiek ondersteuningsmechanisme voor deze sector, die heel sterk blootgesteld wordt aan wisselkoersschommelingen. De Vlaamse en federale overheid stonden gedeeltelijk borg mocht de wisselkoers negatief evolueren. Maar door WTO-regelingen is dat systeem toen afgeschaft. Toch betrof het geen evidente vraag, aangezien wij tot dusver geen overheidswaarborgen aan grote ondernemingen verstreken.

Maar aangezien zowel Asco als SONACA een juridische link hebben bij de federale overheid, meer in het bijzonder bij de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij, werd er op zondag 26 oktober een vergadering belegd met de betrokken bedrijven, de kabinetten en de vertegenwoordigers van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij.

SONACA is gelinkt aan de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij via een kapitaalsparticipatie van de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij in SONACA ten belope van 10,3 percent. Het Waalse Gewest heeft 88,6 percent van SONACA in handen. De link tussen Asco en de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij loopt via deelbewijzen die de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij aanhoudt in Asco ter waarde van 12 miljoen euro. Dat komt overeen met een aandeel van ongeveer 4 percent.

Mijn bekommernis was zo snel mogelijk zicht te krijgen op de techniciteit van het dossier, om te kunnen afwegen of een overheidstussenkomst kon worden verantwoord. Politiek gesproken ging mijn aandacht natuurlijk naar een gelijke behandeling van een Vlaams en een Waals bedrijf door de federale overheid. De technische uitklaring van het dossier en een gelijke behandeling zijn voor mij steeds de uitgangspunten geweest in de behandeling van het dossier. Het dossier is vervolgens ook besproken in de schoot van de Vlaamse Regering en van de federale regering én in het overleg tussen de beide regeringen.

Uiteindelijk zijn er in het dossier noch op Vlaams niveau, noch op federaal niveau regeringsbeslissingen genomen. Beide bedrijven zijn in negotiatie getreden met hun bank, waardoor de urgentie van het dossier verdwenen is. De stabilisatie die op de financiële en bancaire markten is opgetreden, is daarvan de oorzaak. Ik kan alleen maar hopen dat dat zo blijft, maar zeker weet ik dat niet. Er ligt vandaag in elk geval geen nieuwe vraag van Asco voor.

De heer Gino De Craemer: Mevrouw de minister, het gaat mij om het principe. Het uitgangspunt was eigenlijk het KBC-dossier. De Franstaligen hebben, daaraan gekoppeld, SONACA op tafel gelegd. Vervolgens heeft de Vlaamse Regering de vraag van Asco gekregen, en zo is dat opnieuw op tafel gekomen. En zo kun je bezig blijven. Het is niet omdat er iets gevraagd wordt door een Vlaams bedrijf en de federale overheid daarin zou tussenkomen, dat de Franstaligen zomaar een ander dossier op tafel moeten leggen. Dat is de wafelijzerpolitiek die opnieuw op de proppen komt.

Die wafelijzerpolitiek is overigens altijd blijven bestaan, mevrouw de minister. En wij hebben daar een enorm probleem mee. Als de Vlamingen iets vragen voor een Vlaams bedrijf, moet er onmiddellijk gecompenseerd worden. Omgekeerd zijn wij Vlamingen altijd bereid,

bereidwillig als we zijn, om mee te investeren in Franstalig gerichte bedrijven. Ik denk bijvoorbeeld aan Ethias. Wij hebben dat nooit in vraag gesteld of compensaties geëist.

Omgekeerd is dat wel altijd het geval. De Vlaamse Regering staat altijd direct paraat om bij te springen als het om een Franstalig gerichte vraag vanuit de federale regering gaat. De Franstaligen leggen het veel slimmer aan boord. Ik vind het politiek totaal incorrect wat er gebeurd is, niet alleen hier, maar ook in verschillende andere dossiers.

Vlaanderen is altijd bereid om mee te helpen en mee te financieren. We zijn zelfs bereid om onze Vlaamse begroting op het spel te zetten, alleen al ter wille van de goede gang van zaken op federaal niveau. Maar omgekeerd gebeurt dat totaal niet. Wij moeten altijd compenseren, zowel in economische als in andere dossiers. Dat is wat ik hier wou aanklagen.

U hebt geschetst hoe een en ander in elkaar zit, maar mij gaat het vooral om het principe. En u hebt alleen maar bevestigd dat de oude wafelijzerpolitiek meer dan ooit aan de orde is.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer De Craemer, waar is in dit dossier de compensatie gebeurd?

De heer Gino De Craemer: De compensatie is hier uiteindelijk niet doorgegaan door de situatie van de bedrijven Asco en SONACA zelf.

Minister Patricia Ceysens: Ik heb de indruk dat u dat betreurt. U bestaat natuurlijk alleen maar bij dit soort demonen. Waar zijn in dit dossier de compensaties gebeurd?

De heer Gino De Craemer: Mevrouw de minister, het hele verloop van dit dossier wijst in die richting. Het is trouwens niet alleen de N-VA die dat zegt: journalisten en andere partijen hebben dat evenzeer gezegd.

Minister Patricia Ceysens: Journalisten kunnen voor mijn part zeggen wat ze willen. Maar als u mij ondervraagt, zou ik graag hebben dat u uw punt maakt. Ik heb u aangetoond dat ik gehandeld heb in het belang van een Vlaams bedrijf. We hebben daar een volledig weekend hard voor gewerkt. We hebben er alles voor gedaan en zijn daar ook goed uitgekomen. Er is geen compensatie gebeurd. Dat is misschien jammer voor u, want dat had u opnieuw een gemakkelijke demon gehad om u aan op te trekken.

De heer Gino De Craemer: Ik heb die demonen niet nodig, mevrouw de minister. U weet heel goed dat het uitgangspunt van heel dit dossier KBC was. Daarmee

is het begonnen. En toen is men vanuit Franstalige hoek compensaties beginnen te vragen.

Akkoord, er zijn uiteindelijk geen compensaties geweest. Door de situatie van de bedrijven in kwestie was dat uiteindelijk niet nodig. Maar mocht het nodig zijn geweest, dan zou het wel gebeurd zijn. Ik kan dat natuurlijk niet bewijzen, maar het zou sowieso gebeurd zijn. Dat kunt u toch niet ontkennen?

Minister Patricia Ceysens: Ik zou gedaan hebben wat nodig was voor Asco.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de delocalisatie van bedrijven en de bijeenkomst van de drie regionale ministers van Economie op 21 oktober 2008

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mevrouw de minister, enkele weken geleden hebben de drie regionale ministers van Economie overleg gepleegd over de wijze waarop kan worden ingespeeld en geanticipeerd op de gevolgen van de financiële en economische crisis. Ik vernam dat u als Vlaams minister van Economie het initiatief tot dat overleg hebt genomen, waarvoor mijn felicitaties. Ik ben op heel veel domeinen een voorstander van interregionaal overleg.

Een van de uitkomsten van het topperoverleg was het beter op elkaar afstemmen van een aantal beleids- en beheersinstrumenten, zoals een gezamenlijke indiening van een dossier bij Europese investeringsprogramma's, een nauwere samenwerking bij het aantrekken van een aantal investeerders vanuit het buitenland en een intensievere samenwerking tussen de gewestelijke exportdiensten.

Een aspect dat volgens mij ook belangrijk is inzake het aantrekken van investeringen en bedrijven, is de problematiek van de interregionale delocalisatie. Dat heeft te maken met bedrijven die in een bepaald gewest werken en die vervolgens naar een ander gewest verhuizen. Als medewerker van de Brusselse minister van Economie heb ik daar vaak mee te maken gehad. Wij probeerden toen het aantal bedrijven en sectoren te volgen waar er verhuizingen waren tussen Vlaanderen, Brussel en Wallonië.

In een eerdere schriftelijke vraag heb ik gevraagd of er een bepaald overlegplatform bestond tussen de drie gewesten om daarover te kunnen discussiëren, ook al

begrijp ik dat dat absoluut niet evident is. U antwoordde dat dat niet het geval was. Daarnaast stelde u – en dat verraste mij toch enigszins – dat er op Vlaams niveau geen cijfers worden bijgehouden over die intergewestelijke delocalisaties.

Mevrouw de minister, kunt u wat uitgebreider toelichten wat er besproken is op de vergadering van eind oktober? Welke beslissingen zijn er genomen? Zult u binnenkort opnieuw samenkomen, aangezien het belang van de economische crisis sinds eind oktober voor iedereen nog duidelijker is geworden? Kan dat overleg op een bepaalde manier als structureel worden beschouwd?

Denkt u dat het nodig is, zeker in deze tijden van crisis en gezien de gevolgen van de delocalisaties voor het bedrijf en zijn werknemers, om een databank op te starten om te kunnen nagaan in welke mate en tegen welke snelheid bedrijven verhuizen van en naar Vlaanderen, Wallonië en Brussel?

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het woord 'delocalisatie' komt telkens terug als er crisis in de lucht hangt. Ik herinner mij dat er destijds een hele discussie over delocalisatie was toen er vanuit Europa en Wallonië voor miljarden franken werd geïnvesteerd in Henegouwen. Er werd gezegd dat de 100 miljard Belgische frank die toen is geïnvesteerd, tot grote delocalisatie zou leiden, zeker in de regio Kortrijk. En ook toen waren er geen duidelijke cijfers voorhanden en was het moeilijk het eens te worden over de betekenis van delocalisatie.

Delocalisatie, volgens mij de naakte verhuizing van een bedrijf naar een ander gewest of een ander land, is iets wat mijns inziens vrij zelden voorkomt. Vaak wordt delocalisatie echter ook geïnterpreteerd als de bijkomende investeringen die bedrijven doen op een andere plaats. Is dat nog wel delocalisatie? Bedrijven kunnen wat mij betreft kiezen waar ze hun verdere ontwikkelingen doen, hetzij vlak naast het moederbedrijf, hetzij verder weg. Dat is iets anders dan het verhuizen van de maatschappelijke zetel.

Doordat we als federaal land concurreren in economische zaken – we doen dat bijvoorbeeld met de fiscaliteit – is het logisch dat bedrijven daarop inspelen, zeker wat betreft hun maatschappelijke zetel. Het is dan ook logisch dat die politieke vraag wordt gesteld.

Mevrouw de minister, zijn we het eens over de definitie van delocalisatie? Hebt u cijfers over investeringen van bepaalde bedrijven in een ander gewest?

De vaststelling blijft dat dergelijke vragen telkens terugkomen als het economisch wat minder gaat. Op

andere momenten vindt iedereen het evident dat men uitbreidt naar andere plaatsen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, we mogen hier niet te defensief op reageren. Het is in het economische verloop nu eenmaal zo dat er bewegingen zijn tussen bedrijven. Als we zeggen dat de economie in Wallonië moet bloeien om de transfers te verminderen en de werkgelegenheidsgraad op te krikken tot 70 percent, moeten we het de Walen ook gunnen dat er – al dan niet buitenlandse – investeringen gebeuren in Wallonië.

Daarnaast moeten we natuurlijk ook concurrentieel blijven en alert zijn met betrekking tot het aantrekken van buitenlandse investeringen. En een van de kostenfactoren ligt in het feit dat het milieu- en ruimtelijkeordeningsbeleid ten aanzien van bedrijven in Wallonië wat eenvoudiger en soepeler is dan in Vlaanderen. Daarnaast heb je ook de kostprijs van de industriegrond, wat samenhangt met de beschikbare hoeveelheid. Deze regering heeft de voorbije jaren al inspanningen geleverd om het milieu- en ruimtelijkeordeningsbeleid wat te vereenvoudigen en dat samen te brengen.

Mevrouw de minister, hoe evalueert u het beleid ten aanzien van de vergunningenproblematiek? Is er de voorbije jaren vooruitgang geboekt? Wat zijn de knelpunten? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat Vlaanderen een krachtiger positie inneemt in het verlenen van vergunningen aan bedrijven?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, op 21 oktober laatstleden heb ik mijn gewestelijke collega's uit Brussel en Wallonië uitgenodigd en met hen overlegd over verschillende bekommernissen bij het aanpakken van de financiële crisis.

Een van de grootste bekommernissen bij alle drie was de kredietverstrekking van banken en hoe we die op peil konden houden. Alle gewesten waren de mening toegedaan dat een versterking van de waarborgregeling soelaas kon bieden en elk gewest is dan ook bezig met de aanpassing van de modaliteiten.

Sinds 21 november 2008 is voor het Vlaamse Gewest het urgentiebesluit van kracht dat onder meer voorziet in een soepele procedure voor dossiers onder de 750.000 euro. Ook het feit dat kortetermijnfinanciering in aanmerking komt, helpt. Ook stellen we geen extra zekerheden meer. Wij hebben dit dus gedaan. Ook de andere collega's gaan de waarborgregeling aanpakken.

Verder hebben we afgesproken om na te gaan in welke mate we een gemeenschappelijke actie naar het Europees

Investeringsfonds en de Europese Investeringsbank kunnen doen. In opvolging daarvan zijn er werkvergaderingen geweest met de verschillende collega's. We hebben dat ook aangebracht in de nota die vandaag op het federale niveau wordt gefinaliseerd. Het is zo dat, om de Europese Investeringsbank en het Europese Investeringsfonds te mobiliseren, het goed is om een federaal element mee te nemen. Zij hebben nu eenmaal de traditie om lidstaten te kennen en niet om regio's te kennen. Onze afspraken zijn dus ingebracht in de ruimere federale nota, waarover we ook een paar keer bij elkaar zijn geweest. Ik vermoed dat ze nog voor de kerstvakantie is afgerond.

Er was ook consensus over het feit dat de beschikbaarheid van risicokapitaal in deze moeilijke tijden moet gegarandeerd blijven. In de Vlaamse Regering zijn er ook toezeggingen gedaan in het kader van het actieplan 'Herstel het vertrouwen'. We hebben ook de hervorming van Vinnof en NRC-Fonds gedaan. Ik heb gezien dat Wallonië een soort ARKimedea heeft opgericht. Ze doen ook een bevraging op de kapitaalmarkt om risicokapitaal te verschaffen, wat wij al gedaan hadden. Ze zullen voor de eerste keer gebruik maken van de mogelijkheid om in de personenbelasting een korting te geven.

Op het gebied van innovatie hebben we het engagement genomen om de verschillende technologieverkenningen die we gemaakt hebben, naast elkaar te leggen. Wij hebben de zes clusters. Wallonië heeft het Marshallplan en minister Cerexhe heeft gezegd welke drie thema's er voor Brussel zijn.

Ik heb het opnieuw op de agenda gezet van een overleg dat ik heb gehad met verschillende rectoren. Men is nu aan het matchen waar de opportuniteiten zitten. Er zijn een paar rectoren die gezegd hebben dat het zeer goed vooruitgaat en dat men hoopt binnenkort een aantal afspraken te kunnen maken.

Wij hebben het ook gehad over onze internationaliseringspolitiek. Er was vrij snel een consensus over het feit dat we voor het stimuleren van de export samenwerkingspotentieel hebben. Er is al samenwerking voor de buitenlandse posten, waarbij bepaalde posten gedeeld worden met een of twee andere gewesten zodat we een grotere coverage kunnen hebben zonder dat het voor ieder van ons een proportionele kostenstijging betekent. De verschillende exportagentschappen bekijken vandaag met elkaar in welke mate de samenwerking versterkt kan worden en waar er nog posten verruimd kunnen worden tot bi- of trilaterale posten.

Samenwerking bij het aantrekken van buitenlandse investeringen, blijft wat deliquer. We komen op het terrein van de delocalisatie. Ik heb begrepen dat u het niet onmiddellijk wou hebben over delocalisatie buiten ons land, maar eerder over de bewegingen tussen de drie regio's. Delocalisatie kennen we vooral van het

outsourcen naar bepaalde regio's in de wereld. Daarover bestaat een indrukwekkende studie van Agoria, die aantoonst dat die bedrijven die op tijd en verstandig gedelokaliseerd hebben, uiteindelijk de grootste tewerkstelling in Vlaanderen zijn blijven garanderen. Delokalisatie hoeft dus niet altijd negatief bekeken te worden. Als een bedrijf het doet om de toekomst veilig te stellen en gebruik te maken van de meest efficiënte instrumenten waar dan ook, dan wordt soms op lange termijn de tewerkstelling in Vlaanderen gegarandeerd.

Bij het aantrekken van buitenlandse investeerders is het onmiskenbaar zo dat de verschillende gewesten elkaars concurrenten zijn. Tijdens het overleg groeide de overtuiging wel dat we liever een investeerder naar een van onze drie regio's zagen komen, dan naar het buitenland. Maar het zal altijd een beetje vechten blijven voor de eigen attractiviteit. Wallonië heeft natuurlijk een aantal troeven tot 2012. Ze hebben nog ontwikkelingszones waar ze tot 30 percent kunnen gaan. Wij hebben in Limburg en in West-Vlaanderen nog een paar zones waar we tot 10 percent kunnen gaan. We hebben ook gezien dat sommige bedrijven zoals Google over de streep worden getrokken door wat je kunt aanbieden.

Ik moet zeggen dat de Waalse collega's het ook beter en beter beginnen te doen. Ze beseffen hoe belangrijk het aantrekken van buitenlandse investeringen is. Ze doen heel veel inspanningen voor klantvriendelijkheid, voor het zoeken naar economische opportuniteiten.

Wij moeten dat natuurlijk op onze manier doen. We moeten verder werken aan het altijd maar klantvriendelijker worden. Het heeft te maken met vergunningen. Het heeft te maken met het afleveren van arbeidsvergunningen. Het heeft te maken met de manier waarop de administratie omgaat met potentiële buitenlandse investeerders. Er is een steekproef geweest van een buitenlandse financiële krant waarbij een journalist zich voordeed als een buitenlandse investeerder. Er werd bekeken hoe hij werd ontvangen. Er zijn in het verleden al een paar incidenten geweest waarbij hoogopgeleide Aziatische mensen niet correct behandeld werden. Die klachten komen dan bij ons terecht. Af en toe schrikken we omdat we op dat niveau moeten tussenbeide komen. Ik moet vaststellen dat men in Nederland voor zulke mensen de rode loper uitrolt. Die cultuur hebben wij in Vlaanderen niet. Wij rollen de rode loper niet uit, wij zijn defensiever in de manier waarop we buitenlandse investeerders bejegenen. Het vergt een andere aanpak, over alle administraties heen, om met goodwill en een goed oog te kijken naar buitenlandse investeerders en er niet meteen allerlei constructies achter beginnen te zoeken, waardoor men die mensen het leven moeilijk maakt.

U vraagt welke de volgende stappen zijn. De kabinetten hebben intussen ernstig doorgewerkt. Wij hebben elkaar opnieuw gezien rond de federale tafel, waar we onze

elementen uit onze aanpak doorgegeven hebben. We hebben met alle gewesten samen gezeten over de kredietcommissies die bij het Participatiefonds zouden komen. We hebben elkaar ook gezien over de problematiek van de vliegtaks, die er niet gekomen is. Volgende week komt er allicht opnieuw een uitnodiging. Ad hoc bekijken we natuurlijk dossiers als het nodig is.

Ik denk inderdaad dat we voor een deel de concurrentie haar gang moeten laten gaan. Omwille van de sterke progressie inzake welvaart, kan Vlaanderen op dit ogenblik minder steunfaciliteiten aanbieden dan Henegouwen. Maar ik wil toch beklemtonen dat Vlaanderen heel andere troeven heeft. Denken we maar aan de kwaliteit van de factor arbeid, de aanwezigheid van heel wat excellentiepolen, de logistieke factor van een haven als Antwerpen of een luchthaven als Zaventem, die ook stuk voor stuk belangrijke elementen zijn waarom een buitenlandse ondernemer zich komt vestigen in onze regio.

Ik heb de voorbije weken een paar contracten kunnen tekenen. Er zijn er nog een paar in het vooruitzicht. Soms vraag je je af hoe je het nog kan halen in zo'n concurrentie: 30 percent in Wallonië, in vergelijking met het buitenland een taxatiegraad die niet min is. Dat bleek ook uit een nota van het planbureau. De notionele intrest doet nog altijd zeer goed zijn werk en blijft een heel attractief instrument. In tijden van crisis blijkt het kunnen uitspelen van economische werkloosheid belangrijk te zijn. Dit fenomeen kent men absoluut niet in andere lidstaten.

Hebben we troeven? Ja. Hebben we zwaktes? Onmiskenbaar. Iedere keer opnieuw moeten we, voor een deel op maat van een bedrijf, een pakket samenstellen. Wij moeten het doen met de troeven die wij hebben. Wallonië speelt andere troeven uit.

We hebben echter heel weinig zicht op de interne verhuizing van bedrijven. Er is sowieso een groot probleem met de regionale stromen. Dat is de reden waarom het met die eigen Vlaamse handelsbalans ook zo moeilijk gaat. We hebben nog altijd onvoldoende zicht op export- en importstromen en op het verhuizen van zetels binnen ons land.

De heer Paul Delva: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid en helder antwoord.

Als ik het goed begrepen heb, zou het aankopen van een paar rode lopers een goede investering zijn. We kunnen ze dan gebruiken bij het aantrekken van buitenlandse investeerders. Ik waardeer uw duidelijke beoordelingen. Ik denk dat er inderdaad nog heel wat progressiemarge is. Ik dank u voor de grote openheid.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, en tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over onbenutte bedrijventerreinen

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, mijn vraag gaat over het Strategisch Plan Ruimtelijke Economie.

In het kader van dit plan werd de ruimtebehoefte voor niet-verweefbare economische activiteit in de periode tussen 2002 en 2017 geschat op ongeveer 11.500 hectare, inclusief de behoefte aan een ijzeren voorraad bedrijventerreinen.

Een deel van deze behoefte zou kunnen opgevangen worden door niet- of onderbenutte bedrijventerreinen. Een eerste stap in de goede richting kwam er met de optimalisering van de GIS-inventaris (Geografisch Informatie Systeem). Op deze manier werden onderbenutte percelen op bedrijventerreinen gedetailleerd in kaart gebracht en kan men te weten komen waarom percelen onderbenut zijn.

Een tweede luik bestaat uit de 'onderhandelingsteams onbenutte bedrijfsgronden', die dit jaar aan het werk gingen. Ze krijgen vier jaar lang subsidies van het Agentschap Economie, om op basis van een doorgedreven contactname met zowel publieke als private eigenaars tot vermarkting en activering van onbenutte percelen te komen.

Een derde luik wordt gevormd door het economisch opnieuw interessant maken van verouderde bedrijventerreinen en brownfields.

Wat zijn de resultaten van de optimalisatie van de GIS-inventaris?

Welke concrete doelstellingen hebben de onderhandelingsteams? Tot welke resultaten dienen zij te komen en hoe worden deze gemeten? Hoe groot zijn de subsidies? Hoeveel mensen werken daaraan mee?

Welke zijn de meest gebruikte middelen om verouderde bedrijventerreinen en brownfields weer aantrekkelijk te maken?

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik denk dat het goed is dat er eindelijk, na zoveel jaren, een zicht is op onbenutte

bedrijventerreinen. In het verleden zijn er heroïsche discussies over gevoerd en allerlei cijfers over gelanceerd. Uiteindelijk had iedereen gelijk en ongelijk, want men had de juiste gegevens niet.

Ik hoop dat, als die gegevens er wel zijn, er dan ook de juiste conclusies uit worden getrokken. Maar de vaststelling blijft dat het op het terrein vrij traag vooruitgaat, tenzij u me ervan kan overtuigen dat het sneller gaat dan een aantal jaren geleden.

De voorzitter: De heer Brill heeft het woord.

De heer Louis Brill: Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wil even verwijzen naar discussies ten tijde van minister van Economie Norbert De Batselier. Er werden toen cijfers gegeven, maar al gauw bleek dat in die cijfers ook de noodzakelijke reserveterreinen, gelegen naast bedrijven, begrepen waren. Op een bepaald moment moeten bedrijven uitbreiden. Als ze dan geen extra terreinen hebben, dan moeten ze naar een nieuwe vestiging zodat ze op verschillende locaties zitten.

Er was een zeer heftige discussie over die cijfers, maar achteraf hebben we er niets meer over gehoord. Ik denk dat men na controle tot de vaststelling is gekomen dat 90 of 95 percent van die 'onbenutte' terreinen, behoorden tot bedrijven in functie die ze in de nabije toekomst nodig zouden hebben. Die discussie is in de doofpot beland.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Binnen het Agentschap Economie werd een entiteit 'ruimtelijke economie' opgericht. Deze entiteit heeft op het vlak van bedrijventerreinen vijf kerntaken: de monitoring van de ijzeren voorraad; de advisering van RUP's, MER's, planologische attesten enzovoort, met een economische bestemming; de subsidiëring van bedrijventerreinen; de subsidiëring van bedrijvengebouwen; de activering en verduurzaming van bedrijventerreinen.

Uw vraag speelt rechtstreeks of onrechtstreeks in op drie van deze kerntaken: het creëren van een ijzeren voorraad aan bedrijventerreinen, de subsidiëring van bedrijventerreinen, en vooral de activering en verduurzaming van bedrijventerreinen. Ik zal eerst de derde vraag beantwoorden. Het antwoord op deze vraag geeft een globaal overzicht op het beleid dat ik voer op het vlak van activering van bedrijventerreinen. De specifieke vragen over de VLAO-GIS-inventaris 'bedrijventerreinen' en de onderhandelingsteams zijn een element in dit beleid.

Vanuit het Agentschap Economie voeren wij een driesporenbeleid op het vlak van betere benutting van bestaande bedrijventerreinen en brownfields. Naast het

beleid inzake betere benutting en activering van verouderde bedrijventerreinen en brownfields worden ook preventieve acties bij nieuw ontwikkelde terreinen voorzien om de levensduur van die terreinen te verlengen. Deze preventieve acties hebben betrekking op beheer, verduurzaming, parkmanagement enzovoort, en ze worden afgedwongen respectievelijk ondersteund via de subsidievoorwaarden voor de inrichting of herinrichting van terreinen en via subsidies voor projectmatige initiatieven. Deze laatste acties worden meestal uitgewerkt op basis van de noden van de bedrijven op een specifiek bedrijventerrein.

Op deze verduurzamingsacties ga ik verder niet in omdat ik uw vraag veeleer zie als een vraag naar de acties inzake betere benutting van bedrijventerreinen, maar het is uiteraard belangrijk om te weten dat we ook een beleid voeren op het vlak van kwaliteit en duurzaamheid van bedrijventerreinen, en niet enkel op het vlak van kwantiteit van bedrijventerreinen.

Wel vermeldenswaard is dat de subsidieregeling ontwikkelaars verplicht om in de contracten waarin ze kavels ter beschikking stellen aan ondernemers, gebruik te maken van clausules zoals bouwverplichting, terugkoop en dergelijke meer. Zulke formules zijn efficiënt en effectief maar vooral toe te passen op kavelniveau. De actor is hier ook de ontwikkelaar. Ik neem aan dat uw vraag vooral ook wil peilen naar de andere maatregelen die wij daarbovenop vanuit het beleidsdomein Economie nemen.

Op het vlak van betere benutting van bedrijventerreinen hanteren wij een driesporenaanpak: prospectie en studie en daarbijhorende activering via onderhandeling; het faciliteren van de aanpak van knelpunten die een herontwikkeling belemmeren; het ondersteunen van effectieve herontwikkeling.

In eerste instantie wordt geïnvesteerd in de prospectie van de vermarktbaarheid van onbenutte kavels op bedrijventerreinen. De prospectie bestaat zowel uit zuivere inventarisatie als uit contactname met de eigenaars van onbenutte of onderbenutte gronden. Dergelijke prospectie steunt op de VLAO-GIS-inventaris van bedrijventerreinen, die gedeeltelijk consulteerbaar is op www.gisvlaanderen.be. In deze GIS-inventaris worden op basis van verschillende categorieën het feitelijke gebruik, te onderscheiden van het juridische gebruik, van de bedrijventerreinen bijgehouden.

Op basis van deze GIS-inventaris werd in 2004 opdracht gegeven aan de administratie om gebiedsdekkend voor Vlaanderen 'detailonderzoeken onbenutte bedrijventerreinen' op te starten. Deze detailonderzoeken werden uitgevoerd door de POM's in samenwerking met een aantal intercommunales. Bedoeling was om de onbenutte percelen op bedrijventerreinen gedetailleerd in kaart te brengen en inzicht te verwerven in de redenen van het

onbenut zijn van percelen. Er moest een inschatting gemaakt worden van de mogelijkheden om onbenutte percelen te activeren. De resultaten van deze detailonderzoeken moesten doorstromen naar de VLAO-GIS-inventaris 'bedrijventerreinen' en dus een verfijning en actualisering met zich meebrengen van deze inventaris.

Einde dit jaar zullen al deze detailonderzoeken afgerond zijn. POM Antwerpen en POM West-Vlaanderen moeten het saldo van de verleende subsidie nog aanvragen. De projecten zijn in deze provincies ook grotendeels afgerond, maar het dossier moet financieel nog afgesloten worden.

De projecten 'detailonderzoek' waren in hoofdzaak een inventarisatieoefening. Om die reden werden ze opgevolgd door de nieuwe projectoproep 'onderhandelings-teams onbenutte bedrijventerreinen'. Uitgaande van dezelfde begunstigen van de subsidie en dezelfde doelstellingen als bij de detailonderzoeken werd de nadruk in deze projectoproep gelegd op de actieve benadering van eigenaars van gronden vanuit een onderhandelingsstrategie en de bereidheid om te werken rond knelpunten die zich voordoen bij de activering van gronden.

De subsidies werden toegekend einde 2007, met de verplichting om de eerste schijf van de subsidie aan te vragen voor het einde van 2008 op basis van een bewijs dat het project gestart is. De projecten bevinden zich dus in de opstartfase. Er wordt op het niveau van het Agentschap Economie een stuurgroep opgericht waarin de projecten globaal worden opgevolgd en aangestuurd en waar ervaringsuitwisseling plaatsvindt tussen de verschillende projectpromotoren. De stuurgroep kwam al tweemaal samen.

De rol van de POM's kan hierbij gaan van bemiddelen met verkopers en potentiële kopers tot het effectief in portefeuille nemen van gronden, knelpunten voor activering detecteren en oplossen, en zelf zones ontwikkelen.

In tweede instantie wordt geïnvesteerd in een gedegen aanpak van complexe herontwikkelingstrajecten. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat uit de prospectie in het kader van de detailonderzoeken 'onbenutte bedrijventerreinen' zowel eenvoudig vermarktbaar percelen gedetecteerd werden als veel moeilijkere projecten die bijkomend studiewerk nodig hebben. Het klassieke voorbeeld van een dergelijk moeilijker project zijn de brownfields.

Onder de noemer 'voortrajecten' voorziet het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2007 houdende subsidiëring van bedrijventerreinen subsidies voor de studie- en proceskosten bij herinrichting van complexe verouderde bedrijventerreinen en brownfields. Niet elke te activeren zone zal nood hebben aan een dergelijke

subsidie of voldoen aan de eis van complexiteit. De subsidies bedragen 40 percent van de kosten van externe studies en/of personeelsinzet om de verouderde zone of brownfield te onderzoeken.

Voorgaande inspanning vanuit het subsidiebesluit 'bedrijventerreinen' werd dit jaar geïntensifieerd door de organisatie van een projectoproep 'studie- en proceskosten bij heraanleg van verouderde bedrijventerreinen en brownfields'. Nog voor het verlenen van de subsidies in het kader van voormelde oproep bevatte de projectportefeuille van voortrajecten 44 projecten. De ministeriële besluiten, om aan 25 projecten die ingediend werden in deze oproep een subsidie te verlenen, worden momenteel voorbereid. Dat brengt de projectportefeuille op 69 projecten.

Van deze gesubsidieerde voortrajecten komen er een dertiental terug in de brownfieldconvenanten. Dit instrument is complementair aan de acties vanuit Economie, maar houdt geen onmiddellijke subsidiëring in. Tussen de gesubsidieerde voortrajecten en de brownfieldconvenanten bestaat geen directe relatie. Zo subsidieerden wij de overkoepelende visievorming voor de zone Vilvoorde-Machelen. Puntsgewijs vroegen verschillende eigenaars van deelzones uit het masterplan Vilvoorde-Machelen een brownfieldconvenant aan.

Verder wordt in de driesporenaanpak ook een verhoogde subsidiëring voorzien voor de herontwikkeling van de infrastructuur op verouderde bedrijventerreinen en brownfields. Het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2007 houdende subsidiëring van bedrijven terreinen biedt een subsidiepercentage aan van 60 percent. Het percentage voor aanleg van infrastructuur op een nieuw bedrijventerrein is 30 percent. Het verschil in percentage heeft uiteraard als bedoeling om het financiële nadeel dat verouderde bedrijventerreinen en brownfields hebben ten opzichte van greenfields te kunnen compenseren.

De onderhandelingsteams hebben de volgende doelstellingen: blijvende doorstroming van evolutie van onderbenutte percelen naar de VLAO-GIS-inventaris 'bedrijventerreinen'; prospectie met het oog op het opzetten van voortrajecten voor zones die te kampen hebben met een complexe problematiek; prospectie en benadering eigenaars, eventueel directe of indirecte verwerving voor de activering van onbenutte percelen die zonder voortraject in gebruik kunnen worden genomen; opbouw van kennis en het structureel inbedden bij de POM's van methodes die gebruikt kunnen worden om onbenutte percelen te activeren.

De resultaten waartoe de onderhandelingsteams dienen te komen, worden gemeten aan de hand van de ingediende projectfiches. Elke projectfiche bevat een lijst van percelen, gebundeld op terreinen of per gemeente, waarrond gewerkt zal worden tijdens de projectduur.

Deze lijst is bij wijze van spreken het nulpunt van de lopende projecten. Om de zes maanden vraagt het Agentschap Economie om de voortgang van het project te rapporteren aan de hand van een fiche per perceel waarrond gewerkt wordt. De POM's werkten hiervoor een gestandaardiseerde fiche uit. De eerste inlevering van fiches gebeurt op 1 januari 2009, aangezien dan alle projecten gestart moeten zijn. Nadien worden deze fiches elke zes maanden aangeleverd.

In het algemeen moet worden gesteld dat het bijkomend personeelslid dat gesubsidieerd wordt vanuit de verleende subsidies, steeds ingepast wordt binnen het operationele team van de organisatie die de subsidie verkrijgt. Dat wil zeggen dat het hier volgende overzicht van personeel het bijkomend aan te werven personeel betreft met de subsidie, zonder rekening te houden met de inzet van regulier personeel van de organisatie, waarvan in de projectfiche aangekondigd wordt dat het ook zal worden ingezet. De vermelde bedragen zijn de verleende subsidies, niet de totaalkost van de projecten.

De subsidie bedraagt 85 percent. De projecten kennen een minimale looptijd van vier jaar. Het ministerieel besluit laat verlenging hiervan toe. Dat wil zeggen dat het saldo van de subsidie moet worden opgevraagd voor einde 2011, maar dat het Agentschap Economie een verlenging van deze termijn kan toestaan op basis van een gemotiveerd verzoek van de begunstigde van de subsidie.

POM Oost-Vlaanderen: 403.226 euro. Er is 1 bijkomend aan te werven personeelslid. De aanwerving is lopende na het vertrek van de oorspronkelijk aangeworven medewerker.

POM West-Vlaanderen in samenwerking met Leiedal en WVI: 382.500 euro. Er is 1 personeelslid aangeworven bij POM, 1/4de VTE bij Leiedal en 3/4de VTE bij WVI. Deze aanwervingen hebben dus plaatsgevonden.

POM Antwerpen in samenwerking met Igean en Igemo: 496.740 euro. 1 personeelslid werd aangeworven. POM Antwerpen zal in het kader van het project naar schatting 1,49 VTE inzetten, Igemo 0,43 VTE. Igean zal haar inzet bekijken op basis van concrete projecten. De geschatte inzet van VTE werd in de projectfiche berekend vanuit de oppervlakte onbenutte bedrijfskavels per te volgen vermarktingsstrategie.

IOK: 218.876 euro. 1 personeelslid is aangeworven. POM Limburg: 299.037 euro. 1 VTE is bijkomend aangeworven. POM Vlaams-Brabant in samenwerking met Haviland en Interleuven: 484.643,46 euro. 1 VTE is aangeworven

De hoogte van de subsidie werd door het Agentschap Economie destijds vergeleken met de prijzen voor aanleg van nieuwe bedrijventerreinen rekening houdende

met de kostprijs van voorstudies voor een RUP, de opmaak van een MER en een MOBER. Op basis hiervan en gezien het aantal hectare dat in de projecten betrokken wordt, werd de hoogte van de subsidie verantwoord geacht. Algemeen moet worden gesteld dat de zones die bekeken worden in de projecten 'onderhandelingsteams onbenutte bedrijventerreinen' voortkomen uit de verwerking van de detailonderzoeken 'onbenutte bedrijventerreinen'. Een aantal projecten geeft aan te zullen werken vanuit alle gedetecteerde onbenutte gronden, maar deelt deze op in verschillende strategieën inzake de haalbaarheid van de vermarkting. Andere projecten maakten voorafgaand aan het indienen van het project een selectie van nader te behandelen zones in de projecten 'onderhandelingsteams onbenutte bedrijventerreinen'.

Hier volgt opnieuw een overzicht per provincie.

POM Oost-Vlaanderen: uit 58 op te volgen bedrijventerreinen werd een lijst van achttien prioritair te behandelen zones gefilterd. Deze lijst werd opgedeeld in twee categorieën. In lijst A dienen in eerste instantie de eigenaars benaderd te worden om hen te overtuigen de gronden op de markt te brengen. Daarbij wordt begeleiding voorzien voor knelpunten. Daarnaast is er een lijst B waar het om onbenutte of onderbenutte percelen gaat, die slechts vermarkt kunnen worden vanuit een globale aanpak vanuit de gemeente.

Indien blijkt dat een globaal ontwikkelingsproject voor deze zones niet haalbaar is, zal een dossier aangeleverd worden tot desaffectering van de zone om zo de ruimteboekhouding economie uit te zuiveren. Lijst A betreft tien projecten voor een totaal van 62,13 hectare; lijst B betreft acht projecten voor een totaal van 80,19 hectare. De projectfiche voorziet in een tussentijdse evaluatie van de lijst van achttien geselecteerde projecten om eventueel de lijst uit te breiden met oorspronkelijk niet weerhouden projecten uit de lijst van 58 op te volgen projecten.

Voor POM West-Vlaanderen wordt 258,9 hectare bekeken, waarvan bij aanvang van het project 201,5 hectare gelegen was op bedrijventerreinen die niet worden beheerd door beide intercommunales, 25,8 hectare was gelegen op bedrijventerreinen beheerd door WVI en 31,6 hectare op bedrijventerreinen beheerd door Leiedal. De projectfiche maakt een onderscheid tussen de categorieën primair te vermarkten, solitaire locaties, ontsluitingsproblemen, eigendomsbetwistingen, verontreinigde gronden, secundair te vermarkten, reservegronden, onwillige eigenaars, knelpunt dossiers en locaties die vanuit de gemeenten werden aangeduid.

Voor POM Antwerpen wordt een potentieel aan te vermarkten gronden van 650 hectare bekeken. De opdeling in verschillende vormen van onbenutte bedrijventerreinen die gemaakt wordt, is: recent bedrijventerrein

met onbenutte reserves, ontsluiting, globaal ontwikkelingsproject, betere marktwerking, niet realiseerbaar.

Voor IOK wordt ongeveer 65 hectare onbenutte gronden bekeken in het kader van het project. Het betreft gronden waarvan uit het detailonderzoek 'onbenutte bedrijventerreinen' is gebleken dat ze voor vermarkting in aanmerking komen.

Voor POM Limburg wordt 780 hectare bekeken, waarvan 262 hectare in West-Limburg. Het betreft alle gedetecteerde onbenutte gronden in de provincie.

Voor POM Vlaams-Brabant wordt gewerkt rond een totaal van 878,3 hectare onbenutte bedrijventerreinen. Het betreft het totaal aan gedetecteerde onbenutte gronden.

Specifiek voor wat betreft de inbreng van resultaten onderzoek naar onbenutte of onderbenutte bedrijventerreinen, denk ik dat deze vraag beantwoord is.

Samen met VLAO zette het Agentschap Economie ook een traject op tot structurele verbetering van de GIS-inventaris 'bedrijventerreinen'. Zo zullen de codes worden herzien in attributen op perceels- en terreinniveau om meer verfijnde gegevens uit de databank te halen. Verschillen zoals tussen het ruimtelijk beschikbaar aanbod en het economisch aanbod, het aanbod op de markt, moeten zo ook beter te monitoren zijn. Op termijn zal dus ook een gerichte actie mogelijk zijn voor bepaalde types van leegstand of afwijkend gebruik.

Daarnaast is het de bedoeling om de GIS-inventaris uit te breiden met een nieuwe laag, die de zoekzones voor bijkomende bedrijventerreinen omvat en de zones opgenomen in 'planningsprocessen ruimtelijke ordening'. De GIS-inventaris zou zo ook het toekomstige aanbod aan bedrijventerreinen omvatten.

Het concept van de GIS-optimalisering zal normaal gezien afgerond zijn tegen einde 2008. De implementatie van het nieuwe GIS volgt nadien.

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mevrouw de minister, u hebt een belangrijk antwoord gegeven. Ik stel vast – en ik neem aan de collega's met mij – dat de zaak zeer grondig wordt aangepakt. Er is een goede samenwerking tussen het Agentschap Economie en de POM's, de intercommunales en zelfs de gemeenten. Ik vind het zeer goed dat men het ook heeft over de huidige ruimtelijke afbakeningsprocessen voor nieuwe bedrijventerreinen, in het kader van de afbakening van kleinstedelijke en stedelijke gebieden. Uw antwoord kan in vele provincies en gemeentebesturen richtinggevend zijn voor mensen die klagen dat er te weinig grond beschikbaar zou zijn. Zo kan een oplossing worden

gevonden voor bepaalde, en eigenlijk redelijk veel, gevallen.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Ik ben verwonderd deze hoge cijfers te horen. Ik kan me echter niet goed voorstellen wat 700 hectare echt betekent. Op Linkeroever of op andere plaatsen kan ik me dat wel voorstellen, maar verdeeld over een provincie en luisterend naar de klaging van de ondernemers en de gemeenten over het gebrek aan plaats, vind ik het goed dat er een objectief gegeven voorhanden is. Het is evenzeer van belang dat er hard wordt gewerkt om de bedrijventerreinen snel bruikbaar te maken en op de markt te gooien zodat ze kunnen worden gebruikt waarvoor ze ooit werden bedoeld. Ze moeten immers ook nog worden gesaneerd en opnieuw ingericht.

Minister Patricia Ceysens: Ik wil de leden hier danken. Het kan zeker een steun betekenen voor de leidend ambtenaar van het Agentschap Economie, die heeft meege luisterd. Het doet ook af en toe deugd om een positieve kritiek te horen over het vele werk en de vele manuren die er door het agentschap worden gepresteerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
